

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Annika Voosel
annika.voosel@sakuvald.ee

Teie 27.01.2025

Meie 11.02.2025 nr 2.3-8/25/287-2

Vastus nõudekirjale

Pöördusite Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) poole seoses klassipiltide avalikustamise ja lapsevanemate nõusoleku küsimustega.

Lapsevanema nõusolek

Esmalt soovite saada praktilisi näiteid ja soovitusi, mis vormis peaks lapsevanematelt nõusolekut küsima lapse isikuandmete töötlemiseks. Nõusolekule kui õiguslikule alusele tuginedes on oluline meeles hoida, et nõusolek peab olema vabalt antud, konkreetne, teadlik ja ühemõtteline (isikuandmete kaitse üldmäärus artikkel 4 p 11). Soovituslik on võtta nõusolek taasesitamist võimaldavas vormis koos lapse seadusliku esindaja allkirjaga, et tulevikus vältida vaidlust nõusoleku olemasolu üle. Samuti peab nõusolek ja selle vorm olema lihtsas ja arusaadavas sõnastuses.

Täpsemalt nõusoleku tingimustest. Nõusoleku konkreetsus tähendab seda, et nõusolek on seotud konkreetse eesmärgiga. Näiteks võib lapsevanem anda nõusoleku lapse heade saavutuste avalikustamiseks, kuid ei soovi anda nõusolekut lapse foto avalikustamiseks kooli veebilehel. Seejuures on heaks tavaks nõusoleku vormis ära märkida, millistes kanalites lapse kohta isikuandmeid avalikustatakse. Näitena saame tuua Tallinna linna koolide isikuandmete kaitse töötlemise vormid, kus on kirjeldatud erinevad töötlemistoimingud ning võimalikud avalikustamise kanalid.

Nõusoleku teadlikkus tähendab seda, et andmetöötaja annab eelnevalt teavet, kes on vastutav töötaja, mis on töötlemise eesmärk, millised andmeid kogutakse ning ka sellest, et inimesel on õigus nõusolek tagasi võtta. Teabe andmine on oluline, et lapse seaduslik esindaja saaks teha teadliku otsuse, kas anda nõusolek või mitte. Seega on teabe andmine enne nõusoleku saamist otseselt seotud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklist 5 tuleneva läbipaistvuse põhimõttega. Nõusoleku tingimustest saate täpsemalt lugeda Euroopa Andmekaitse Nõukogu [suunistest](#) ja AKI [üldjuhendist](#).

Klassipildid aastaraamatus

Teiseks soovite teada, kas klassipildi avalikustamine aastaraamatus võib kuuluda erandi alla, mille tarbeks ei pea võtma lapsevanema nõusolekut. Sellele küsimusele vastamiseks on oluline määratleda, mis on piltide avaldamise eesmärk ja kus klassipilte või aastaraamatuid avalikustatakse (kõigile kättesaadavalt internetis, ainult paber kandjal või lapsevanemetele ja lastele jms).

Üldreeglina, kui pildistatakse kooli avalikus ruumis ja avalikel üritustel, võib seda teha ilma nõusolekuta avalikustamise eesmärgil, kuid eelnevalt peab inimesi sellest teavitama ning neil peab olema võimalus ise otsustada, kas nad soovivad pildile või mitte. Kõik, mis puudutab muul

juhul (nt kutsetega üritusel) pildistamist ja fotode avalikustamist, siis on selleks vajalik isikute või nende seaduslike esindajate eelnev nõusolek.

Mõistan, et klassipiltide puhul on tegemist on ajaloolise traditsiooniga, kuid tegemist ei ole tavapärase avalikus ruumis tehtava pildiga, mis võiks välistada õigusliku aluse eelduse. Lapsevanema nõusolek on kõige klassikalisem õiguslik alus koolis tehtavate piltide avalikustamiseks. Nõusoleku puhul saab lapsevanem otsustada lapse huvidest lähtuvalt, kas lapsest võib pilti teha ja ka seda, kas pildi võib hiljem avalikustada. Seetõttu ongi äärmiselt oluline, et nõusoleku vormis oleks väga täpselt kirjeldatud, mis isikuandmete töötamise tarbeks nõusolek antakse, sh kus lapse isikuandmeid hiljem avalikustatakse.

Kui piltide säilitamise eesmärgiks on ajaloo talletamine, võib õigusliku alusena kaaluda ka õigustatud huvi. Õigustatud huvile tuginedes peate realselt läbi viima õigustatud huvi analüüsi, kus on selgelt ära määratletud, miks piltide avaldamine või säilitamine ajaloolisel eesmärgil kaalub üle andmesubjektide (laste) õiguse privaatsusele.

Siiski juhin tähelepanu, et laste isikuandmed väärivad erilist kaitset. Seega on kaheldav, et klassipiltide avaldamisel ja säilitamisel (kui pildil on alaealised) võiks tugineda õigustatud huvile kui õiguslikule alusele, kui pilte avalikustatakse kolmandatele isikutele, näiteks internetis. Avalik informatsioon lapse kooli kohta võib kujutada riski lapse turvalisusele.

Lisaks peate arvestama, kui tuginede õigustatud huvile, et lapse seaduslik esindaja võib esitada vastuväite IKÜM artikli 21 mõistes ning nõuda isikuandmete töötlemise lõpetamist klassipiltide osas. Vastuväite saamisel peab kool uuesti hindama, kas lapse isikuandmete töötlemine on õiguspärane. Seejuures, isegi kui kool leiab, et isikuandmete töötlemine on õiguspärane ka peale vastuväite saamist, võib lapsevanem ikkagi mitte nõustuda sellega, mis võib tekitada kooli ja lapse seadusliku esindaja vahelise konflikti.

Kokkuvõtlikult soovitan klassipiltide avalikustamiseks ja säilitamiseks võtta lapse seaduslikult esindajalt selge, konkreetne ja ühemõtteline nõusolek, kus on kirjeldatud piltide avalikustamise ja säilitamise asukohad ning eesmärgid. Samuti soovitan (ka nõusoleku olemasolul) pildid avalikustada selliselt, et need ei ole otsingumootoritele leitavad. Siin saate tutvuda eelmisel aastal saadetud [ringkirjaga](#), mis puudutab isikuandmete säilitamist koolis.

Ajaloo huvides säilitamine

Vastates Teie kolmandale küsimusele, siis ajaloolise huvi eesmärgi peate Teie ise lahti mõtestama ja selgitama lapsevanematele. Andmekaitse Inspektsioon järelevalveasutusena ei saa Teile ette öelda, mida see eesmärk endas kannab ning millise õigusliku alusega seda seostatakse. Olukorras, kus lapsevanem ei ole nõusolekut andnud lapse foto säilitamiseks (sh ka ajaloo huvides) ja säilitamiseks ei ole muud õiguslikku alust, siis tuleb seda soovi austada ning edasine andmetöötlus ei ole enam õiguspärane

Lugupidamisega

Grete-Liis Kalev

jurist

peadirektori volitusel